

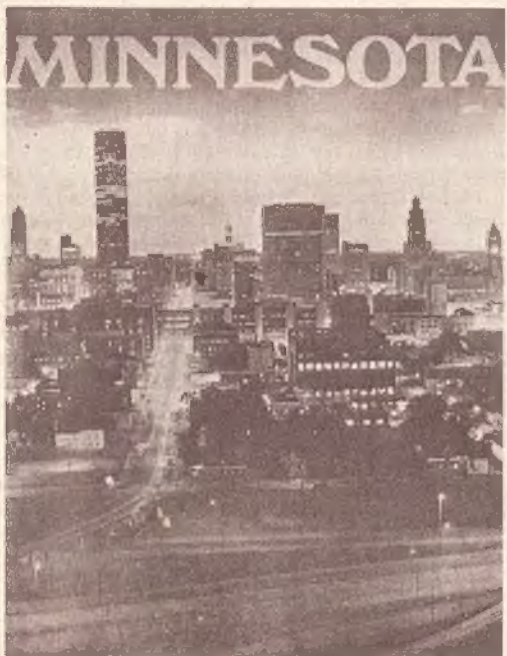
«Ці ведаеце вы Мінесоту?»

ДА ВЫНІКАУ КОНКУРСУ-ВІКТАРЫНЫ

У №№ 95–96 «Звязды» за 16 мая г. г. былі надрукаваны заданні віктарыны «Ці ведаеце вы Мінесоту?», арганізаванай Беларускай таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, таварыствам «Беларусь — ЗША», рэдакцыяй часопіса «Беларусь» сумесна з аддзяленнем таварыства «Фрэндшып Форс» («Сіла ў дружбе») у Мінесоте (ЗША).

Скончыўся апошні тэрмін дасылання адказаў і мы можам падвесці падсумкі вынікі віктарыны.

Найперш, адказы на заданыя пытанні (заўважым, што пытанні і адказы на іх, апроч двух апошніх, падрыхтаваны амерыканскім бокам, а ў якасці крыніцы быў узяты «The Minnesota Almanac» пад рэдакцыяй Мары Эн Гросман, 1988 г.):

1. Край 10.000 азёраў.
2. Пальмяная гагара.
3. Індзейцы сіу.
4. Сент-Пол.
5. Фрэнсіс Скот Фіцджеральд.
6. Вазера Айтаска.
7. Порт Дулут.
8. Тэатр Тэйрана Гатры.

9. «Карджил». На гэтым пытанні «спатыкнулася» большая частка ўдзельнікаў, якія называлі самыя розныя карпаратыўныя, не ўлічваючы, што гаворка ідзе аб прыватнай, г. зн. некамерцыйнай манополі.
10. Чарльз Ліндберг.
11. «Вікінгі».
12. «Вада колеру неба». У перакладзе магчымых пазначэнняў.
13. Германія, Швецыя, Нарвегія, Данія. І на гэтым складаным пытанні многія ўдзельнікі неабрацілі ўвагу.
14. 1988 год. Менавіта ў гэтым годзе было прынята афіцыйнае пагадненне аб узаемных сувязях паміж грамадствамі Беларусі і Мінесоты, пра што паведамлялася ў беларускай прэсе. Але гэтыя паведамленні засталіся незаўважанымі, вельмі многія ўдзельнікі.
15. На гэтым пытанні — аб матывах ўдзелу ў віктарыне — цікава і па-свойму адказалі ўсё!

Сотні і сотні чалавек з усіх абласцей Беларусі прынялі ўдзел у віктарыне, праявіўшы зацікаўленасць эрудыцыю, цікавасць да штэта Мінесота, паўднёй шырай сімпатыі да амерыканскага народа.

Тым не менш, максімальнай колькасці балаў (30) не ўдалося набраць ніводнаму. Па 29 балаў у 12 удзельнікаў. Яны ўжо атрымалі паведамленні аб сваім поспеху, і менавіта сярод іх, па выніках субседавання з журы, будуць вызначаны ўдальнікі трох галоўных прызоў віктарыны — пудэлаў у Мінесоту.

Шанс стаць удаальнікам іных прызоў ёсць і ў астатніх удзельнікаў, якія паказалі вынікі, блізкія да выдатных. Так, у 21 чалавека па 28 балаў, у 36 — па 27 і ў 37 — па 26.

Маршруце таксама ўстанавілі спецыяльныя прызы: «За волю да перамогі», «За лепшае «афармленне», «За арыгінальнасць адказаў», «Лепшае ў пераможцы» і інш.

Падрабязна пра пераможцаў і вынікі віктарыны чытайце ў № 12 часопіса «Беларусь» за 1992 год.

ЖУРЫ ВІКТАРЫНЫ.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

Трыццаць васьмага тыражу выйгрышаў па выйгрышным укладках, які адбыўся 10 кастрычніка 1992 г. ў г. Дзяржынскі

Выйгрышы выпаў на наступныя нумары рахункаў па выйгрышным укладках на ўсіх установах Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь:

Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астанку ўкладу	Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астанку ўкладу
A-004	Дваццаць пяць	A-525	Дваццаць пяць
A-063	Дваццаць пяць	A-562	Сто
A-111	Дваццаць пяць	A-637	Дваццаць пяць
A-132	Дваццаць пяць	A-640	Дваццаць пяць
A-171	Дваццаць пяць	A-696	Дваццаць пяць
A-202	Дваццаць пяць	A-753	Дваццаць пяць
A-240	Дваццаць пяць	A-763	Дваццаць пяць
A-285	Дваццаць пяць	A-839	Дваццаць пяць
A-336	Дваццаць пяць	A-842	Сто
A-364	Дваццаць пяць	A-894	Дваццаць пяць
A-430	Пяцьдзесят	A-947	Дваццаць пяць
A-460	Дваццаць пяць	A-992	Пяцьдзесят
A-512	Дваццаць пяць		

Ва ўстановах Ашчаднага банка, дзе колькасць рахункаў больш адной тысячы, на ўсіх наступных тысячых выйгрышны нумары рахункаў, што і першай тысячы, г. зн. за № А-1004, А-2004 і г. д.

Старшыня камісіі: САКАЛОЎСкі Міраслаў Баласлававіч — першы намеснік старшыні выканкома Дзяржынскага гарадскога Савета народных дэпутатаў. Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

Васьмідзясят тыражу выйгрышаў па грашовых-рэчавых выйгрышных укладках, які адбыўся 10 кастрычніка 1992 года ў г. Дзяржынскі

Выйгрышы выпаў на наступныя нумары рахункаў па грашовых-рэчавых выйгрышных укладках на ўсіх установах Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь:

Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астанку ўкладу	Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астанку ўкладу
B-036	Сто	B-520	Сто
B-052	Дваццаць пяць	B-585	Дваццаць пяць
B-107	Дваццаць пяць	B-610	Дваццаць пяць
B-140	Дваццаць пяць	B-651	Дваццаць пяць
B-177	Дваццаць пяць	B-694	Дваццаць пяць
B-219	Дваццаць пяць	B-757	Дваццаць пяць
B-273	Дваццаць пяць	B-776	Пяцьдзесят
B-285	Пяцьдзесят	B-825	Дваццаць пяць
B-345	Дваццаць пяць	B-865	Дваццаць пяць
B-373	Дваццаць пяць	B-904	Дваццаць пяць
B-404	Дваццаць пяць	B-950	Дваццаць пяць
B-445	Дваццаць пяць		
B-480	Дваццаць пяць		

Ва ўстановах Ашчаднага банка, дзе колькасць рахункаў больш адной тысячы, на ўсіх наступных тысячых выйгрышны нумары рахункаў, што і першай тысячы, г. зн. за № В-1036, В-2036 і г. д.

Старшыня камісіі: САКАЛОЎСкі Міраслаў Баласлававіч — першы намеснік старшыні выканкома Дзяржынскага гарадскога Савета народных дэпутатаў. Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

АКАДЭМІЯ ДЗІЎНЫХ НАВУК

МЕЛОДЫЯ ВЫПАЎШЫХ ГУКАЎ

Дзённая хандра паступова пераходзіць у хранічнае захворванне. Хто зараз ганарыцца тым, што ўраўноўвае ад яе цаной падараваных іншым усмешкаў? Наадварот, на даволі пэўных межах, з якімі мы падыходзім аднаго да аднаго, лепш за ўсё заварэскава. За брамай ўдальніцтва і сімвалі ў вачах людзей на вуліцах. Так мыркуе большасць.

І вечарам у тыповых будынках са стандартнымі размерамі вокнаў, якія не прпускаяць сонечнага святла, разыгрываецца апошні акт прэм'еры драмы. Кожны, напэва, думае, што ў яго свой асобны сцэнары, але, прыгледзеўшыся, можна бачыць усюды толькі мізансцэны аднаго спектакля. Хавайся — не хавайся, усё адно, мала месца тваім думкам на дзёнавай паліцыі. Нават калі гэта твая ўласная сям'я, найбаражэйшая за ўсё.

мела расцягнутых мільё. Бацькіны Усавыяны. Ну, калі ім растлумачыць, што мелодыя — гэта і крокі, і стук хатніх дзвярэй, і ўздыкі наголеных пачы. Што падзеі, якія здарваюцца з чалавекам за дзень, падручальны агульнай мелодыі яго лёсу. Гэта мелодыя спынення на нейкай ноте — і ты не ведаеш, што робіць у жыцці. Потым яна аказваецца манейшай за разважання і сваім унутраным развіццём падказвае патрэбнае выйсце са становішча. Дадзеінае наступнае ноты фразы.

Гаспадыня, у якой Ірына жыла на кватэры, чамусьці ўтай, што ў арміі павінен вярнуцца сын. Яна хацела шукаць новае жыццё. Але ён пераканаў, што ўвесь час марыў аб дзяўчынцы з такімі ж рыжымі валасамі. Усе перашкоды, хваляў і цяжкасці трэба пакінуць за парогам будучага Дома. Акардэон сарамліва маўчаў.

Нек прыкрытае вырас новам Дома для маладой сям'і. Хутка ў ім загучала нявысказаная для ўсёй музыка. Замест стругаленага клуба моладзі стала збірацца тут. Ірына адчула, чаму некаму падбадзечна джаз ці блюз. У жыцці, завядзенным у адным імпульсавым стылі, вельмі патрэбны перамены, здумленыя рытмы. І ты ніколі не ведаеш, колькі будзе доўжыцца той ці іншы гук. На якой вышыні правярэцца шчасце. Пасля якога пачаеся з'яўляцца паўза.

Я маю нават цяпер не разумею, як квітня, хворая дачка раптам пераключылася на дзень. Ледаў яе выхадзілі тым. Не маўляў за першых дзён апынулася ў бачках рукаў, нібы ў калысцы.

Пасля бальніцы Ірына ўсё дзіўна, чаму хлапцянкі ўвесь час крычэ. Ёй так хацелася спакою, а Саша прымушаў разумець непаўналетнюю галас сям'і. Чамусьці так здаралася, што ён пачынаў плакаць менавіта тады, калі яна думала пра нядаўнюю работу ці кідала тужлівы позірк на свой любімы акардэон. Слушаў яе заклікаў ачыяныя словы ён таксама не жадаў. Яна навучылася маўчаць, і сын зашчышчана зазіраў ёй у вочы.

Некаторы час дом хаваўся ў тумане маўклівага шчасця. Малы пачынаў шчытацца.

Першая сварка адбылася, калі Ірына паведаміла мужу, што другое дзіця не павіна нарадзіцца. На кансультацыі ўрач заявіў, што не жыццё яшчэ патрэбна сям'і, і вызначыла дзень аперацыі. Саша пераконаў: жыццёсць з ёю не павіна здарыцца. А тут іхкіе столькі часу наперадзе... Усё будзе добра.

Ранейша Іра сабрала патрэбныя рэчы і, каб не спазніцца на першы аўтобус у горад, моўчкі выйшла з хаты. Замест знаёмых дарогі да паліклінікі ногі выбіралі сабою доўгія. Яна прымушала сябе падняць вочы на злосьныя белыя вочы, і замест таго каб пераступіць парог, дзе ўсё ўжо было падрыхтавана да аперацыі, рэзка адхілялася і пабегла назад. Маці перапушчалася, убаўняўшы дачку ў поўныя слязінныя вачы. Тры дні спрабавала спакоіць.

Дом сустраціў каменныя твары. Саша ўвесь час быў побач з хлопчыкам, нібыта бараніў ад яе. Яна растлумачыла малому, што не трэба ёй баяцца, яна не злодзей — маці.

Перад Пасхаль пачала рыхтаваць пхлікі. Муж звычайна аяртаўся з работы рана. Калі стрэлкі дагналі лічбу дванаццаці, яе ахапіла жудасная думка, што яго больш не будзе. Ніколі.

Забіраў яе з раддома прыехала сяброўка. Тады ёй казалі, што Саша нахавалі ў той жа дзень, калі нарадзілася Марынка.

Ірына аддалася, што яна ўжо гэта ведала. Яшчэ тады, калі адчула першыя рухі дзіцяці. У свядомасці чамусьці ўзнік абрыск кінкамера і акрыяваўшым іржавым цёмкам у сэрцы.

Хутка з'явіўся і хутка знік. Здарэцца так, што адзіноцтва ператварэцца ў пшчотны спакое. З ёю прыняма размаўляць аб мінулым. З ёю лёгка прыткнуцца да згоды. Увогуле зараз Іра лічыць, што адзіноцтва вынаваецца не знешняй акалічэнскай жыцця, наўнясцю або адсутнасцю неабходных людзей.

Адзіноцтва нахавана лёсам, ад яе не ўцячы. Нават самае якіекае шчасце не прытуліць шчыльнага пацудзі адасобленасці свайго існавання. Чаму людзі так імкнучыся вырывацца з гэтага, самага тэральнага стану? Чаму яго заўсёды фарбуюць самімі змрочнымі колерамі?

Марынка ўвечары лягце не да акардэона. Вечер за сцянаю настольна адганяе нечэныя крокі. Здаецца, хтосьці адзалеў прыходзіць сюды, каб упоўняць слухаць не мелодыю. Дачка слабымі пальчыкамі кранае клавішны, і выпадкова калі зліваецца ў светлы і доўгі акард.

Усё вёска асуджальна ўдзыхне, каб заглушыць гэты радасны гукі. Акардэон толькі пералістае засмешчаны, праклінаючы казавыя догмы. Чаму ўдзень павіна ачысць сваё гора слязін?

У гэтую гаворач аб шчасці. Але кожны павінен шукаць яго сабе. Больш ні ад каго яно не залежыць, — жывучыя палімае стомленыя вочы. — У адзіноцтве светлы колер, наглы на яе скардзіцца, з ёю трэба ладзіць. І шукаць падтрымку толькі ва ўласным настроі. Каб выжыць сярод тысяч людзей, трэба раней разгадаць сваю мелодыю і кіравацца толькі яе гучаннем. Тады не будзе ў жыцці паўзы.

Вучні Ірыны прыходзілі дамоў і слухалі размовы бацькоў пра бессардэчнасць настайна, якой толькі б спавадзі ды спавалі.

Што за падман вашы парадкі! Нарэшце дзень акрые вочы, і адныя будзі і распач. Тут акрые сэрца нуду. Што за прытулак у гэтых снах!

Ларыса ЦІМОШЫК.

РАСЛІНЫ І ЗДАРОУЕ

ПАЛЫН ГОРКІ

На Беларусі расце 12 відаў палыну. Часцей сустракаецца палын горкі. Багатыя зараснікі ўтварае ён паўсюдна ўздоўж дарог, ля палот, на пустках, неапрацаваных палях, палінах.

Шматгадовая травяністая расліна вышыняй да 1 м. Сцеблы кветаносныя, прамыя, слабарыстыя, разгалінаваныя ў верхняй частцы, ля асновы драўняныя. Карэнішча кароткае, галіністае, закінчваецца стрыжынным каранем.

Лісце чарговае, ніжняе доўгачаранковае, трохкутнае-серцападобнае, сярэдняе — сідэае, на больш кароткіх чаранках, верхняе — ланцэтападобнае, сідэае, на больш кароткіх чаранках. Сцеблы і лісце шарава-серабрыстага колеру ад мноства кароткіх прысцігнутых вясёлкаў.

Цвіце ў ліпені—жніўні. Кветкі дробныя, жаўтаватыя, сабраныя ў шарападобныя карэнікі, якія ўтвараюць мясцэвыя суквецце.

Плод — бураватая сям'янка даўжынёй да 1 мм. Паспяе ў жніўні—верасні. З адной расліны за лета выпадае да 100.000 зярнят. Устойлівая да засухі, марозу.

Трава палыну горкага, змяшчае горкія гліказіды, эфірны алеі, вітаміны С, К, В, арганічныя кіслоты, бялковыя, дубільныя, смалістыя рэчывы, каратыны, флавоны, крумаля, мінеральныя солі, фітацыды. Горкі смак расліны надаюць сексітэрапены.

У ГАСПАДАРЧЫ з расліны атрымліваюць бледна-жоўты, лімонны, цёмна-зялёны, цёмна-сіні фарбавальнікі. Адварам палыну горкага апрацоўваюць кветы парчак, агрэсту, яблыні ад шкідлікаў (3 кг травы, або 1 л шкідлікаў у 10 л вады 1—2 сутак, гатаваць 15 хвілін, развесці 10 л вады). Парашок і траву не любіць моль, клопы, мухі.

У ХАРЧАВАННІ выкарыстоўваюць парашок з травы палыну як прыправу да салатаў, мисных, рыбных страў, падліў. Эфірны алеі прымяняюць у лікёра-парчальнай вытворчасці для ароматызацыі вермуту, лікёру, гарэлкі. Трэба памятаць, што пры працяглым ужыванні напіткаў з палынам з'яўляюцца ваганні, нервовае расстройства («палыновыя эпілэзія»), атанія кішчэчніка.

Парашок з палыну. Траву ці лісце высушыць на паветры, адрабіць у кавамоцы ці ступе, прасеіць. Захоўваць у добра закрытым посудзе. Выкарыстоўваць для ароматызацыі салатаў, другіх страў, падліў, прыпраў, соусу.

Салата з палыном. Адварэныя буркі нацерці на буйной тарцы, дадаць кавалчкі салёнага агрэсту, бульбы, сечаныя селядзец, нацёрты хрэн, парашок палыну, здробленае крута зваранае яйка. Заправіць мясамізіам ці смятаным соусам. Паспрыскаць зелянінай кропу, пачырпіць, цыбуляй.

Маса смяжанае з палыном. Кавалчкі мяса адбіць і пасмажыць у разгартунай алеі. За 2 хвіліны да гатоўнасці ці мяса пасмажыць парашком з палыну, прыправіць.

Агародзіна, тушаная з палыном. Нацерці на буйной тарцы буркі і моркву, укладзі ў качагуну з разгартунай алеі і тушыць да напай.

ваць раны, болі. Настой захоўваць у халодным месцы 2—3 дні. Лічэнне працягваць 2—3 тыдні. Паўтары курс лячэння — праз 1—2 месяцы.

Адвар з лісця палыну і павафею. Лісце палыну і павафею змяшчаюць у роўных колькасцях. 20 г сумесі гатаваць у 400 мл вады 30 хвілін, працэдуіць. Прымаць у 1 сталовай лыжцы праз 2—3 гадзіны пры калітах.

Адвар з палыну і травы чабору. Траву палыну змяшчаюць з травой чабору (1:4). 15 г сумесі гатаваць на слабым агні ў 300 мл вады 20 хвілін, настойваць 30 хвілін, пасля працэдуіць. Прымаць у 1 сталовай лыжцы 3 разы на дзень перад ядой 2—3 месяцы (пад кантролем урача).

Сокам са свежай травы палыну прымаваць гнойныя раны, якія доўга не згойваюцца, болі, свічы.

Парашок травы палыну па 0,2—0,5 г прымаць 3 разы на дзень перад ядой пры хваробах печані.

Мазь з палыну. 10 г згустка нага экстракту палыну змяшчаюць са 100 г алеі ці вазеліну. Змазваць раны, болі, абморожаныя, алёкі, свічы.

Алеі з палыну. 5 г сям'янак палыну размаляць, змяшчаюць у 20 г праваскага алеі, настойваць 8 гадзін. Ужываць па 1—2 кроплі на цукры, хлебце пры болі, сутаргах.

Трава палыну горкага ўваходзіць у састав апетытных, жаўцгонных збораў.

Супрацьпалівае: цяжарнасць, павышаная адчувальнасць да раслін.

НАРЫХТОУВАЮЧЫ лісце, траву. Прыкараінае лісце змяшчае бачаную пах, гарэчывы, у складзе бутанізацыі. Верхняе кветаносныя сцяблы нарыхтоўваюць у пачатку цвіцення. Зразаюць іх даўжынёй да 25 см нажніцамі, нажамі, скіром.

Пры больш познім зборы ў кветках знімаюць жоўты колер, яны робяцца бурымі, лісце пакрываецца бурымі плямамі. Такую траву для ужывання не прыдатна.

Сухую траву ў засені на скражыну, трох павешу, на гарышчах, у сушыльнях, духах пры тэмпературах 30—40°C. Высушаныя сцяблы і лісце серабрыста-шэрага колеру, характэрнага водарнага паху, вельмі горкія на смак, ламаюцца з хрустам.

Тэрмін захоўвання высушанай травы 2 гады.

Міна АЛЯКСЕЯЧЫН, Валер САНЬКО.

ЗАСНАВАЛЬНІК:

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная камісія: У. АНДРЭЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСкі, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОВ, П. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, г.р. Мінск, праспект Ф. Сталіна, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 82-51-05, аддзел лістоў — 82-04-52, 82-41-92, навін — 82-61-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 82-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за палюб і дакладнасць фактаў.

Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у пераліску з чытачамі.

Друкаваны выдавецтва «Беларускі Дом друку».

Тыраж 81.000 экз. 63.850 экз. № 207.

Выдавецтва 250 разоў на год. Нумар пачынае з 1 і заканчвае на 12. П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12